

ŽUPAN - PRESIDENTE

KLASA/CLASSE: 973-01/23-01/01
URBROJ/N.PROT: 2163-01/11-23-02
Pula-Pola, 20. veljače 2023.

SKUPŠTINA ISTARSKE ŽUPANIJE
n/p predsjednice **Sandre Ćakić Kuhar**
Dršćevka 3,
52 000 Pazin

PREDMET: Odluka o prihvaćanju „Tršćanskog memoranduma o održivosti, energiji i okolišu“
- *dostavlja se*

Na temelju članka 65. i 85. statuta Istarske županije („Službene novine Istarske županije“, broj 10/09, 4/13, 16/16, 1/17, 2/17, 2/18, 10/20, 6/21 i 20/22 – pročišćeni tekst), župan Istarske županije dana 20. veljače 2023. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se nacrt i utvrđuje prijedlog Odluke o prihvaćanju „Tršćanskog memoranduma o održivosti, energiji i okolišu“.
2. Akt iz točke 1. ovog Zaključka sastavni je dio istog, te se upućuje Skupštini Istarske županije na razmatranje i usvajanje.
3. Za izvjestitelja po točki 1., a vezano za točku 2. ovog Zaključka određuje se Tulio Demetlika, zamjenik župana Istarske županije.
4. Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

ŽUPAN
Boris Miletić

Na temelju članka 15. i 16. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20) te članka 9., 10., 43. i 84. Statuta Istarske županije („Službene novine Istarske županije“, broj 10/09, 4/13, 16/16, 1/17, 2/17, 2/18, 10/20, 6/21 i 20/22 – pročišćeni tekst), Skupština Istarske županije na sjednici održanoj dana _____2023. godine donosi

ODLUKU

o prihvatanju „Tršćanskog memoranduma o održivosti, energiji i okolišu“

1. Prihvaća se „Tršćanski memorandum o održivosti, energiji i okolišu“ kojeg će potpisati Istarska županija, Autonomna regija Friuli Venezia Giulia, Regija Veneto, Regija Emilia-Romagna, Bundesland Koruška, Primorsko-goranska županija, Centar za razvoj Doline Soče i Javna agencija za promociju poduzetništva i razvoj projekata Općine Izola.
2. „Tršćanski memorandum o održivosti, energiji i okolišu“ iz stavka 1. ove Odluke nalazi se u prilogu Odluke i čini sastavni dio iste.
3. Ovlašćuje se župan Istarske županije da temeljem ove Odluke potpiše „Tršćanski memorandum o održivosti, energiji i okolišu“ na konferenciji pod nazivom “Države za održivi razvoj Gornjeg Jadrana i Srednje Europe”, koja će se održati 22. ožujka 2023. u Trstu, Republika Italija.
4. Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Istarske županije“.

KLASA/CLASSE:

URBROJ/N.PROT:

Pazin, _____2023.

REPUBLIKA HRVATSKA SKUPŠTINA ISTARSKE ŽUPANIJE

**PREDSJEDNICA
Sandra Čakić Kuhar**

Dostaviti:

1. *Župan Istarske županije*
2. *Kabinet župana Istarske županije*
3. *Objava*
4. *Pismohrana, ovdje*

OBRAZLOŽENJE

I. PRAVNI TEMELJ ZA DONOŠENJE OVOG AKTA

Pravni temelj za donošenje ovog akta sadržan je u članku 15. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20), kojim je propisano da odluku o uspostavljanju međusobne suradnje, odnosno sklapanju sporazuma (ugovora, povelje, memoranduma i sl.) o suradnji gradova, općina i županija s odgovarajućim lokalnim i regionalnim jedinicama drugih država te sadržaju i oblicima te suradnje donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave, u skladu sa svojim općim aktima i Zakonom.

Članak 16. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi propisuje obvezu Županije da odluku o uspostavljanju suradnje, odnosno sklapanju sporazuma o suradnji s drugim jedinicama regionalne samouprave drugih država, zajedno sa tekstom sporazuma o suradnji, na hrvatskom jeziku i na jeziku države u kojoj se nalazi jedinica područne (regionalne) samouprave s kojom se navedeni sporazum sklapa, dostavi Ministarstvu pravosuđa i uprave koje obavlja nadzor nad zakonitošću ove odluke. „Tršćanski memorandum o održivosti, energiji i okolišu“ izrađen je u izvorniku na engleskom jeziku, a prijevodi na hrvatski i talijanski jezik čine sastavni dio ove Odluke.

Članak 9. Statuta Istarske županije („Službene novine Istarske županije“, broj 10/09, 4/13, 16/16, 1/17, 2/17, 2/18, 10/20, 6/21 i 20/22 – pročišćeni tekst) propisuje da Istarska županija, ostvarujući zajednički interes u unapređivanju društvenog razvoja, uspostavlja suradnju s drugim regionalnim i lokalnim jedinicama i njihovim udruženjima te da Skupština može donijeti odluku o uspostavljanju dugoročne i trajne suradnje s drugim regionalnim i lokalnim jedinicama i njihovim udruženjima. Članak 10. istog Statuta propisuje da Istarska županija posebno potiče prekograničnu suradnju s područjima Istre u Republici Sloveniji i Republici Italiji.

Članak 43. Statuta Istarske županije („Službene novine Istarske županije“, broj 10/09, 4/13, 16/16, 1/17, 2/17, 2/18, 10/20, 6/21 i 20/22 – pročišćeni tekst), propisuje ovlaštenja i nadležnosti Skupštine kao predstavničkog tijela županije, a članak 84. istog Statuta propisuje da Skupština Istarske županije na temelju prava i ovlaštenja utvrđena propisima i Statutom donosi: Statut, odluke, Proračun, Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna, preporuke, rješenja, zaključke, upute, naputke, deklaracije, rezolucije, povelje, zahvalnice te daje autentična tumačenja akata koje donosi.

II. OSNOVNA PITANJA KOJA SE RJEŠAVAJU OVIM AKTOM

Ovim aktom predlaže se donošenje Odluke o prihvaćanju „Tršćanskog memoranduma o održivosti, energiji i okolišu“.

Na konferenciji pod nazivom „Opća stanja okoliša 2022.“, održanoj u Trstu, Republika Italija, sudjelovale su države i regije koje predstavljaju teritorij između Alpa i Jadranskog mora, a koje su obuhvaćene u dvije makro-regionalne strategije, EUSALP i EUSAIR, koje čine most između navedenih područja, povezujući različite prirodne ekosustave na održiv način. Ovo je

područje jedno od najdinamičnijih gospodarskih i proizvodnih područja u Europi, s važnom energetsom i prometnom infrastrukturom te rasprostranjenim urbanim središtima, svojstvenim sjeveroistočnoj Italiji, Koruškoj, Sloveniji i Hrvatskoj. Na Konferenciji u Trstu među prisutnim državama i regijama osvijestila se potreba za objedinjavanjem njihovog potencijala kroz cjelovitu viziju održivog razvoja do koje je potrebno doći raspravom o temama poput energije, klime, borbe protiv onečišćenja mora, očuvanja biološke raznolikosti i okoliša općenito, s obzirom na to da onečišćenje zraka i vode te promjene ekosustava ne poznaju granice. Države te regionalne i lokalne uprave suočavaju se sa sve složenijim izazovima, posebno s onima kojima je cilj spajanje zaštite okoliša i gospodarskog rasta radi održivog razvoja kroz vrlo inovativne ekološke strategije i politike koje su sposobne privući i financirati ekološki prihvatljiva ulaganja. Agenda 2030 za održivi razvoj, Akcijski program za ljude, planet i prosperitet, koji su u rujnu 2015. potpisale vlade 193 zemalja članica UN-a, navodi 17 Ciljeva za održivi razvoj podijeljenih u 169 ciljeva te poziva sve države članice da usvoje planove i politike radi njihovog postizanja. U tom smislu već postoje vrlo primjeri u kontekstu prekogranične suradnje i u kontekstu EUSALP i EUSAIR makroregionalnih strategija i programa koje financira Europska komisija, posebice programa Interreg, a u zadnjih 20 godina mnogi projekti za održivi razvoj uključenih područja uspješno su provedeni.

Potpisivanjem „Tršćanskog memoranduma o održivosti, energiji i okolišu“ strane potpisnice utvrđuju da će u okviru naprijed navedenih makroregionalnih strategija: na godišnjim sastancima raspravljati o pitanjima održivog razvoja, zaštite okoliša i energije; promicati mrežu suradnje za razmjenu informacija i dobrih praksi; promicati stalnu i kontinuiranu razmjenu između svojih znanstvenih i administrativnih predstavnika; provjeravati učinkovitost usvojenih mjera u provedbi direktiva i obveza preuzetih u okviru Europske unije; oblikovati konkretne prijedloge s ciljem stvaranja zajedničke ekološke platforme susjednih država i regija; procijeniti položaj teritorijalnoga područja u odnosu na ciljeve Agende 2030 i identificirati akcije za održivi razvoj unutar teritorija; promicati i poduprijeti širenje rezultata europske teritorijalne suradnje i drugih EU projekata u području održivog razvoja, zaštite okoliša i energije te mreža koje se stvaraju; poticati suradnju u osmišljavanju i provedbi projekata financiranih u okviru programa teritorijalne suradnje; ojačati suradnju u određivanju i rješavanju prekograničnih kritičnih pitanja koja se tiču predmeta obuhvaćenih memorandumom; potvrditi volju za postizanjem ciljeva održivog razvoja iz Agende 2030 i provedbe klimatskih akcija definiranih standardima Europske unije i drugim međunarodnim strateškim dokumentima o klimatskoj krizi kroz promicanje zajedničkih programa, projekata ili akcija te razmjenu dobre prakse.

„Tršćanski memorandum o održivosti, energiji i okolišu“ potpisat će se na konferenciji pod nazivom „Države za održivi razvoj Gornjeg Jadrana i Srednje Europe“, koja će se održati 22. ožujka 2023. u Trstu, Republika Italija, između Istarske županije i Autonomne regije Friuli Venezia Giulia, Regije Veneto, Regije Emilia-Romagna, Bundeslanda Koruške, Primorsko-goranske županije, Centra za razvoj Doline Soče i Javne agencije za promociju poduzetništva i razvoj projekata Općine Izola.

III. FINANCIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PROVEDBU OVOG AKTA

Za provedbu ovog akta nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u Proračunu Istarske županije za 2023. godinu, što je potvrđeno mišljenjem Upravnog odjela za

proračun i financije Istarske županije KLASA:400-01/23-01/02, URBROJ: 2163-07-01/5-23-66.

IV. ROK PROVEDBE AKTA

U roku od osam dana od dana objave u „Službenim novinama Istarske županije“.

V. NACRT AKTA

U prilogu se dostavlja Prijedlog Zaključka župana Istarske županije i Prijedlog Odluke Skupštine Istarske županije s obrazloženjem.

“Trščanski memorandum o održivosti, energiji i okolišu”

MEMORANDUM

između

Autonomne regije Friuli Venezia Giulia

koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja

Regije Veneto

koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja

Regije Emilia-Romagna

koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja

Bundeslanda Koruške

koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja

Istarske županije

koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja

Primorsko-goranske županije

koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja

Centra za razvoj Doline Soče

koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja

Javne agencije za promociju poduzetništva

i razvoj projekata Općine Izola

koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja

POLAZEĆI OD PRETPOSTAVKE DA

Tijekom godina, u međunarodnom kontekstu i u Europskoj uniji, izrađen je niz dokumenata koji opisuju izazove i predlažu ambiciozne ciljeve u području održivog razvoja, zaštite okoliša i energetike, kao što su:

- rezolucija „Transformacija našeg svijeta: Agenda 2030 za održivi razvoj“ koju je Opća skupština Ujedinjenih naroda usvojila 25. rujna 2015., a koja sadrži program djelovanja koji treba provesti u ekološkom, gospodarskom, društvenom i institucionalnom području, sastavljen od 17 globalnih ciljeva održivog razvoja (Sustainable Development Goals - SDGs), podijeljenih u 169 potciljeva (targets), koje treba postići do 2030. godine;

- Komunikacija Komisije COM (2013) 216 od 16. travnja 2013. o „Strategiji EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama“, povezani zaključci Vijeća od 18. lipnja 2013. i Komunikacija Komisije COM (2021) 82 od 24. veljače 2021. “Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – Nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama”;

– Komunikacija Komisije COM (2019) 640 final od 11. prosinca 2019. o „Europskom zelenom planu“ koja se sastoji od skupa političkih mjera koje će se primjenjivati u različitim sektorima i tematskim područjima, kao što su energija, industrija, mobilnost i poljoprivreda, što predstavlja važan napredak kako u politikama ublažavanja, radi suprotstavljanja uzrocima klimatskih promjena brzim smanjenjem emisija koje mijenjaju

klimu, tako i u politikama prilagodbe, jačajući napore za razvoj otpornosti, prevencije i spremnosti s obzirom na neizbježne sadašnje i buduće utjecaje uzrokovane klimatskim promjenama s općim ciljem postizanja klimatske neutralnosti, tj. nulte emisije stakleničkih plinova, do 2050.;

- Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o "Europskom zakonu o klimi", kojom su ciljevi klimatske neutralnosti proglašeni "Europskim zelenim dogovorom" postali pravno obvezujući, povećavajući smanjenje neto domaće emisije stakleničkih plinova na najmanje 55 % do 2030. u usporedbi s razinama iz 1990.;

- Odluka (EU) 2022/591 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. travnja 2022. o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2030.;

- Strategija EU-a za jadransko-jonsku regiju (EUSAIR) koju je usvojila Europska komisija i potvrdilo Europsko vijeće 29. rujna 2014. u cilju promicanja gospodarskog i društvenog prosperiteta i rasta u regiji, s posebnim naglaskom na održivost 4 tematska stupa na kojima se temelji: Održivi turizam, Kvaliteta okoliša, Povezivanje regije, Plavi rast;

- Strategija EU-a za alpsku regiju koju je donijela Europska komisija i odobrilo Europsko vijeće 28. lipnja 2016., čiji je cilj pomiriti potrebe održivog razvoja i sigurnosti na inovativan način, s posebnom pažnjom usmjerenom na gospodarski rast i inovacije, mobilnost i povezanost, okoliš i energiju.

POLAZEĆI OD PRETPOSTAVKE DA

Države i regije prisutne na Konferenciji „Opća stanja okoliša 2022.“ u Trstu predstavljaju teritorij između Alpa i Jadranskog mora, složen i delikatan okoliš, jedinstveni splet obala, vodenih putova, brda, ravnica i alpskih područja s izvanrednom baštinom biološke, okolišne i krajobrazne raznolikosti, zatvorenom u strateškom području Mediterana i središnje-istočne Europe.

Riječ je o područjima obuhvaćenima u dvije makro-regionalne strategije, EUSALP i EUSAIR, koji čine most između mora i Alpa, povezujući različite prirodne ekosustave na održiv način.

Navedeno područje jedno je od najdinamičnijih gospodarskih i proizvodnih područja u Europi, s važnom energetsom i prometnom infrastrukturom, te "rasprostranjenim" urbanim središtima, svojstvenim sjeveroistočnoj Italiji, Koruškoj, Sloveniji i Hrvatskoj.

Na ovom području djelovala je Radna zajednica Alpa Adria koja je 2012. godine preimenovana u Savez Alpe-Jadran. Trenutno je na snazi EGTC inicijativa "Euroregija bez granica" koju su pokrenule Koruška, Furlanija-Julijska krajina i Veneto, a predstavlja platformu za suradnju i integraciju otvorenu za regije i susjedne zemlje s posebnim osvrtom na područja uključena u strategije EUSAIR i EUSALP.

Države i regije koje su prisutne na Konferenciji svjesne su da se samo objedinjavanjem njihovog potencijala može stvoriti cjelovita vizija održivog razvoja te da je stoga potrebno raspravljati o temama poput energije, klime, borbe protiv onečišćenja mora, zaštita biološke raznolikosti i okoliša općenito, sa susjednim regijama i državama, s obzirom na to da onečišćenje zraka i vode te promjene ekosustava ne poznaju granice.

Države i lokalne uprave suočavaju se sa sve složenijim izazovima, posebno s onima kojima je cilj spajanje zaštite okoliša s gospodarskim rastom radi održivog razvoja kroz vrlo inovativne ekološke strategije i politike sposobne privući i financirati ekološki prihvatljiva ulaganja.

Ovaj se cilj ne može postići bez vrednovanja vještina prisutnih na područjima, koje treba promatrati u prekograničnoj perspektivi gdje svačije specijalnosti postaju svačija baština i u konačnici doprinose povećanju dobrobiti naših zajednica.

Agenda 2030 za održivi razvoj, Akcijski program za ljude, planet i prosperitet, koju su u rujnu 2015. potpisale vlade 193 zemlje članice UN-a, navodi 17 Ciljeva za održivi razvoj podijeljenih u 169 ciljeva te poziva sve države članice da usvoje planove i politike radi njihovog postizanja.

Borba protiv klimatskih promjena i provedba učinkovitih radnji za postizanje održivog razvoja dva su neizostavna cilja, barem za prekogranične regije, te za usporedbu i dijeljenje sa susjednim regijama i državama.

Ispravno korištenje energije, zaštita biološke raznolikosti, obrana planinskih, riječnih i morskih područja, zaštita društvenih i gospodarskih aspekata, sve su to područja djelovanja u kojima je, kako bi se učinkovito poslovalo, također potrebno voditi računa o aktivnostima i akcijama koje se provode na području susjedne regije.

U tom smislu već postoje vrlo primjeri u kontekstu prekogranične suradnje i u kontekstu EUSALP i EUSAIR makro regionalnih strategija i programa koje financira Europska komisija, posebice programa Interreg, a u zadnjih 20 godina mnogi projekti za održivi razvoj uključenih područja uspješno su provedeni.

Politike zaštite okoliša u prekograničnom regionalnom kontekstu određene su europskim uredbama i direktivama te međunarodnim standardima kao što su Konvencije o zaštiti Alpa i Barcelonska konvencija o zaštiti Sredozemlja te EUSALP i EUSAIR makro regionalne strategije.

POLAZEĆI OD PRETPOSTAVKE DA

Uspješna prekogranična i transnacionalna suradnja morat će pratiti strateške ciljeve, već usvojene od strane država članica, koje slijede i EUSALP i EUSAIR, a tiču se strateških područja kao što su održivi razvoj, zaštita okoliša i energetska tranzicija.

U kontekstu održivog razvoja, strateški sektori su:

- a) potaknuti kružno gospodarstvo;
- b) financirati održive investicijske projekte;
- c) pospješiti stabilan rast ekonomskih pokazatelja;
- d) promicati istraživanje, obrazovanje i demografski rast

U kontekstu zaštite okoliša, strateški sektori su:

- a) smanjiti potrošnju vode, povećati standarde kvalitete vode i osigurati povezanost vodoopskrbne mreže;
- b) poboljšati odvojeno prikupljanje otpada i smanjiti količinu proizvedenog otpada;
- c) smanjiti razinu onečišćenja zraka (npr. ozona);
- d) promicati mobilnost koja se temelji na zelenom gorivu;
- e) promicati recikliranje i ponovnu uporabu materijala, posebno plastike i drugih materijala kao što je otpad iz građevinskog sektora;
- f) ekološka povezanost (utvrđivanje prioriternih zaštitnih koridora i upravljanje ekološkim koridorima)
- g) osigurati financiranje radi održavanja povezanosti;
- h) unaprijediti učinkovitost i suradnju civilnih zaštita;

U energetskom kontekstu strateški sektori su:

- a) promicati energetska učinkovitost zgrada;
- b) smanjiti korištenje fosilnih izvora energije;
- c) povećati obnovljive izvore energije;
- d) financirati istraživanje za alternativnim izvorima energije;
- e) poboljšati tehnološku održivost i europsku proizvodnju u zelenom opskrbnom lancu.

U OKVIRU MAKROREGIONALNIH STRATEGIJA
EUSALP I EUSAIR

UTVRDILI SU DA ĆE

1. Pokrenuti proces trajnog suočavanja o pitanjima održivog razvoja, zaštite okoliša i energije, održavanjem godišnjeg sastanka, na tehničkoj i političkoj razini, između uključenih strana.
2. Promicati mrežu suradnje za razmjenu informacija i dobrih praksi.
3. Promicati stalnu i konstantnu razmjenu između tehničkih stručnjaka, znanstvenih i administrativnih predstavnika koji se na različitim područjima suočavaju s izazovima održivog razvoja, zaštite okoliša i energetske tranzicije, kroz razmjenu kontakata, informacija i podataka te kroz umrežavanje između stručnjaka i službenika koji se suočavaju sa sličnim problemima.
4. Provjeriti učinkovitost mjera koje je usvojila svaka država i regija u provedbi direktiva i obveza preuzetih u okviru Europske unije u pogledu zaštite okoliša, borbe protiv klimatskih promjena i promicanja održivog razvoja te kružnog gospodarstva, s posebnim osvrtom na slučajeve u kojima se suradnja sa susjednim državama i regijama pokaže neophodnom za uspjeh same akcije.
5. Oblikovati konkretne prijedloge koji, uz korištenje mogućih sinergija (u smislu znanja i usvojenih rješenja, mogu stvoriti zajedničku ekološku platformu između susjednih država i regija).
6. Procijeniti položaj područja u odnosu na ciljeve Agende 2030 i identificirati akcije za održivi razvoj unutar dotičnih teritorija.
7. Promicati i poduprijeti širenje rezultata europske teritorijalne suradnje i drugih EU projekata, u području održivog razvoja, zaštite okoliša i energije te mreža koje se stvaraju.
8. Poticati suradnju između strana u osmišljavanju i provedbi projekata financiranih u okviru programa teritorijalne suradnje te poticati širenje i obznanjivanje rezultata dobivenih projektima.
9. Ojačati suradnju u određivanju i rješavanju prekograničnih kritičnih pitanja koja se tiču predmeta obuhvaćenih memorandumom, također promicanjem zajedničkih intervencijskih programa ili akcija i istovremeno njihove održivosti s europskog gospodarskog i proizvodnog stajališta.
10. Potvrditi volju za postizanjem ciljeva održivog razvoja iz Agende 2030 i provedbom klimatskih akcija definiranih standardima Europske unije i drugim međunarodnim strateškim dokumentima o klimatskoj krizi, također kroz promicanje zajedničkih programa, projekata ili akcija te razmjenu dobre prakse.
11. Promicati konkretne i učinkovite projekte za provedbu aktivnosti određenih u ovom Memorandumu.

12. Ovaj memorandum, koji nije pravno obvezujući, provodit će se u skladu s nacionalnim zakonima sudionika, kao i s važećim međunarodnim pravom i obvezama koje iz njega proizlaze članstvom u Europskoj uniji.

13. Ovaj memorandum ne uključuje izravne troškove za strane potpisnice.

Trst,

Za Autonomnu regiju Friuli Venezia Giulia

koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja

Potpis

Za Regiju Veneto

koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja

Potpis

Za Regiju Emilia-Romagna

koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja

Potpis

Za Bundesland Korušku

koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja

Potpis

Za Istarsku županiju

koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja

Za Primorsko-goransku županiju

koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja

Za Centar za razvoj Doline Soče

koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja

**Za Javnu agenciju za promociju poduzetništva
i razvoj projekata Općine Izola
koju u svojstvu potpisnika ovog memoranduma predstavlja**

“Memorandum di Trieste per la sostenibilità, l’energia e l’ambiente”

MEMORANDUM

tra

La Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia
rappresentata ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da

La Regione del Veneto
rappresentata ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da

La Regione Emilia-Romagna
rappresentata ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da

Il Bundesland della Carinzia
rappresentato ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da

La Regione Istriana
rappresentata ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da

La contea Primorje-Gorski Kotar
rappresentata ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da

Il Centro di Sviluppo della Valle dell'Isonzo
rappresentato ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da

**L'Agenzia pubblica per la promozione dell'imprenditorialità
e lo sviluppo di progetti del Comune di Isola**
rappresentata ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da

PREMESSO CHE

Nel corso degli anni sono stati elaborati, nel contesto internazionale e dell’Unione Europea una serie di documenti che delineano sfide e propongono obiettivi ambiziosi in materia di sviluppo sostenibile, difesa dell’ambiente ed energia, quali:

- la risoluzione «Trasformare il nostro mondo: l'Agenda 2030 per lo sviluppo sostenibile» adottata dall'Assemblea generale delle Nazioni Unite il 25 settembre 2015, che contiene un programma di azione da realizzare in ambito ambientale, economico, sociale e istituzionale, costituito da 17 obiettivi globali di sviluppo sostenibile (Sustainable Development Goals - SDGs), a loro volta declinati in 169 sotto-obiettivi (target), da realizzare entro il 2030;
- la Comunicazione della Commissione COM (2013) 216 del 16 aprile 2013 recante “Strategia dell’UE di adattamento ai cambiamenti climatici”, le relative Conclusioni del Consiglio del 18 giugno 2013 e la Comunicazione della Commissione COM (2021) 82 del 24 febbraio 2021 “Plasmare un'Europa resiliente ai cambiamenti climatici – La nuova strategia dell'UE di adattamento ai cambiamenti climatici”;
- la Comunicazione della Commissione COM (2019) 640 final dell’11 dicembre 2019 concernente il “Green Deal europeo” costituito da un insieme di azioni politiche da applicarsi in diversi settori e aree tematiche, quali l’energia, l’industria, la mobilità e l’agricoltura, che rappresentano un importante avanzamento sia nelle

politiche di mitigazione, per contrastare le cause dei cambiamenti climatici attraverso una rapida riduzione delle emissioni climalteranti, sia nelle politiche di adattamento, intensificando gli sforzi per sviluppare la resilienza, la prevenzione e la preparazione rispetto agli inevitabili impatti attuali e futuri causati dai cambiamenti climatici con l'obiettivo generale di raggiungere la neutralità climatica, ovvero l'emissione zero di gas a effetto serra, entro il 2050;

- il Regolamento (UE) 2021/1119 del Parlamento europeo e del Consiglio del 30 giugno 2021 concernente la "Legge europea sul clima", che ha reso giuridicamente vincolanti gli obiettivi della neutralità climatica dichiarati dal "Green Deal europeo", innalzando l'obiettivo della riduzione netta interna delle emissioni da gas a effetto serra ad almeno il 55% entro il 2030, rispetto ai livelli del 1990;

- la Decisione (UE) 2022/591 del Parlamento europeo e del Consiglio del 6 aprile 2022 relativa a un Programma Generale di Azione dell'Unione per l'ambiente fino al 2030;

- la Strategia dell'UE per la Regione Adriatico-ionica (EUSAIR) adottata dalla Commissione europea e approvata dal Consiglio europeo il 29 settembre 2014 al fine di promuovere la prosperità economica e sociale e la crescita nella regione, con particolare attenzione rivolta alla sostenibilità dei 4 pilastri tematici su cui si fonda: Turismo Sostenibile, Qualità Ambientale, Collegare la Regione, Crescita Blu;

- la Strategia dell'UE per la Regione alpina adottata dalla Commissione europea e approvata dal Consiglio europeo il 28 giugno 2016, il cui obiettivo è di contemperare in modo innovativo le esigenze di sviluppo sostenibile e sicurezza, con particolare attenzione rivolta alla crescita economica e innovazione, mobilità e connettività, ambiente ed energia.

PREMESSO CHE

entro Gli Stati e le Regioni presenti alla Conferenza "Stati generali dell'ambiente 2022" di Trieste rappresentano un territorio compreso tra le Alpi e il Mare Adriatico, un ambiente complesso e delicato, un unicum di coste, corsi d'acqua, colline, pianure e territori alpini con un patrimonio straordinario di diversità biologica, ambientale e paesaggistica racchiuso in un'area strategica dell'Europa mediterranea e centro orientale.

Si tratta di territori compresi in due strategie macro-regionali, EUSALP ed EUSAIR, che costituiscono un vero e proprio ponte tra il mare e le Alpi, collegando in modo sostenibile differenti ecosistemi ambientali.

Questo medesimo territorio è una delle aree economiche e produttive più dinamiche dell'Europa, con importanti infrastrutture energetiche e dei trasporti, e centri urbani "diffusi", peculiari del nord est italiano, della Carinzia, della Slovenia e della Croazia.

In questo territorio operava la Comunità di lavoro Alpa Adria che nel 2012 è stata rinominata Alleanza alpino-adriatica. Attualmente è attiva l'iniziativa GECT "EuroRegio Senza Confini", avviata da Carinzia, Friuli Venezia Giulia e Veneto, che costituisce una piattaforma di cooperazione e integrazione aperta alle Regioni e ai paesi confinanti con particolare riferimento ai territori compresi nelle strategie EUSAIR ed EUSALP.

Gli Stati e le Regioni presenti alla Conferenza sono consapevoli che solo unendo le potenzialità di ciascuno si può delineare una visione integrata di sviluppo sostenibile e che quindi è necessario confrontarsi, su temi quali l'energia, il clima, la lotta all'inquinamento marino, la difesa della biodiversità e dell'ambiente in generale, con le Regioni e gli Stati limitrofi, atteso che l'inquinamento dell'aria come dell'acqua e le alterazioni degli ecosistemi non conoscono confini.

Gli Stati e le Amministrazioni locali affrontano sfide sempre più complesse, in particolare quella volta a coniugare la tutela dell'ambiente e la crescita economica in un'ottica di sviluppo sostenibile attraverso strategie e politiche ambientali ad alto contenuto innovativo e capaci di attrarre e finanziare investimenti eco-compatibili.

Il raggiungimento di tale obiettivo non può prescindere dalla valorizzazione delle competenze diffuse nei territori, da intendere in una prospettiva transfrontaliera in cui le specialità di ciascuno divengono patrimonio di tutti e concorrono a incrementare, in ultima analisi, il benessere delle nostre comunità.

L'Agenda 2030 per lo Sviluppo Sostenibile, Programma d'azione per le persone, il pianeta e la prosperità, sottoscritto nel settembre 2015 dai governi dei 193 Paesi membri dell'ONU, indica 17 Obiettivi per lo sviluppo sostenibile declinati in 169 target e chiede che tutti gli stati membri adottino piani e politiche per raggiungerli.

Fronteggiare i cambiamenti climatici e attuare azioni efficaci per perseguire lo sviluppo sostenibile sono due obiettivi che non possono prescindere, almeno per le regioni transfrontaliere, dal confronto e dalla condivisione con le regioni e stati confinanti.

Il corretto utilizzo dell'energia, la salvaguardia della biodiversità, la difesa dei territori montano, fluviale e marino, la tutela dei aspetti sociali ed economici, sono tutte aree di intervento nelle quali per operare in maniera efficace si deve tenere conto anche delle attività e delle azioni che vengono attuate sul territorio della regione vicina.

In tal senso ci sono già degli esempi virtuosi nel contesto della cooperazione transfrontaliera e nell'ambito delle strategie macroregionali EUSALP ed EUSAIR e dei programmi finanziati dalla Commissione Europea, in particolare i programmi Interreg, negli ultimi 20 anni sono stati realizzati con successo molteplici progetti per lo sviluppo sostenibile dei territori coinvolti.

Le politiche ambientali nel contesto regionale transfrontaliero sono definite dai regolamenti e dalle direttive europee, e dalle norme internazionali quali le Convenzioni per la Protezione delle Alpi e la Convenzione di Barcellona per la Protezione del Mediterraneo e dalle strategie macroregionali EUSALP ed EUSAIR.

PREMESSO CHE

Una proficua collaborazione transfrontaliera e transnazionale dovrà perseguire obiettivi strategici, già adottati dagli Stati membri, che aderiscono sia ad EUSALP che ad EUSAIR, che riguardano le aree strategiche quali lo sviluppo sostenibile, la difesa dell'ambiente e la transizione energetica.

Nell'ambito dello sviluppo sostenibile i settori strategici sono:

- a) incrementare l'economia circolare;
- b) finanziare i progetti di investimento sostenibile;
- c) favorire la crescita stabile degli indicatori economici;
- d) promuovere ricerca, istruzione e crescita demografica

Nell'ambito della difesa dell'ambiente i settori strategici sono:

- a) ridurre il consumo di acqua, incrementare gli standard qualitativi dell'acqua e garantire la rete di connettività dell'approvvigionamento idrico;
- b) potenziare la raccolta differenziata dei rifiuti e ridurre la quantità di rifiuti prodotta;
- c) ridurre il livello di inquinamento dell'aria (ad es. ozono);
- d) promuovere la mobilità con alimentazione green;

- e) promuovere il riciclo ed il riutilizzo dei materiali, in particolare la plastica ed altri materiali quali i rifiuti del settore edile;
- f) connettività ecologica (identificazione dei corridoi di protezione prioritari e gestione dei corridoi ecologici)
- g) garantire finanziamenti per il mantenimento della connettività;
- h) potenziare l'efficacia a la collaborazione tra protezioni civili;

Nell'ambito dell'energia i settori strategici sono:

- a) promuovere l'efficientamento energetico degli edifici;
- b) ridurre l'utilizzo di fonti energetiche fossili;
- c) incrementare le fonti di energia rinnovabile;
- d) finanziare la ricerca di fonti energetiche alternative;
- e) migliorare la sostenibilità tecnologica e le produzioni europee nella filiera green.

NEL QUADRO DELLE STRATEGIE MACROREGIONALI EUSALP ED EUSAIR

CONCORDANO DI

1. Avviare un percorso di confronto permanente sui temi dello sviluppo sostenibile, della difesa dell'ambiente e dell'energia, prevedendo una riunione annuale, a livello tecnico e politico, tra le parti coinvolte.
2. Promuovere una rete di collaborazione per lo scambio di informazioni e di buone pratiche.
3. Promuovere lo scambio costante e permanente tra gli esperti tecnici, i referenti scientifici e amministrativi che nei vari territori affrontano le sfide dello sviluppo sostenibile, della difesa dell'ambiente e della transizione energetica, attraverso lo scambio di contatti, di informazioni e di dati e tramite la creazione di reti tra esperti e funzionari che affrontano problemi simili.
4. Verificare l'efficacia delle misure adottate da ciascuno Stato e Regione nell'implementazione delle direttive e degli impegni assunti nel quadro dell'Unione Europea in materia di tutela ambientale, lotta ai cambiamenti climatici e di incentivazione allo sviluppo sostenibile ed all'economia circolare, con particolare riferimento ai casi in cui la cooperazione con gli Stati e le Regioni confinanti si rivela indispensabile per il buon esito dell'azione medesima.
5. Formalizzare proposte concrete che, sfruttando le possibili sinergie (in termini di know-how e di soluzioni adottate, possano realizzare una piattaforma ambientale comune tra Stati e Regioni confinanti.
6. Valutare il posizionamento dell'ambito territoriale rispetto ai Goals di Agenda 2030 e individuare azioni per lo sviluppo sostenibile nell'ambito dei rispettivi territori.
7. Promuovere e favorire la diffusione dei risultati della collaborazione territoriale europea e degli altri progetti UE, in materia di sviluppo sostenibile, difesa dell'ambiente ed energia, e delle reti che si creano.
8. Favorire la collaborazione tra le parti nella progettazione e realizzazione di progetti finanziati nel quadro dei programmi di cooperazione territoriale, e favorire la diffusione e la disseminazione dei risultati dei ottenuti dai progetti.

9. Rafforzare la cooperazione nella definizione e nella soluzione delle criticità transfrontaliere riguardanti le materie oggetto del memorandum, anche promuovendo programmi o azioni comuni di intervento e al contempo la sostenibilità degli stessi dal punto di vista economico e produttivo europeo.

10. Ribadire la volontà di raggiungere gli obiettivi di sviluppo sostenibile dell'Agenda 2030 e la realizzazione di azioni per il clima definite dalle norme dell'Unione Europea e dagli altri documenti strategici internazionali sulla crisi climatica, anche attraverso la promozione di programmi, progetti o azioni comuni, e l'interscambio di buone pratiche.

11. Promuovere progetti concreti ed efficaci per mettere in atto le azioni definite nel presente Memorandum.

12. Il presente memorandum, che non ha natura giuridica vincolante, sarà attuato nel rispetto delle legislazioni nazionali delle parti nonché del diritto internazionale applicabile e degli obblighi derivanti dall'appartenenza all'Unione Europea.

13. Il presente memorandum non comporta spese dirette per le parti.

Trieste,

Per la Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia

rappresentata ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da

Firma

Per la Regione del Veneto

rappresentata ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da

Firma

Per la Regione Emilia-Romagna

rappresentata ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da

Firma

Per il Bundesland della Carinzia

rappresentato ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da

Firma

Per la Regione Istriana

rappresentata ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da

Per la contea Primorje-Gorski Kotar

rappresentata ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da

Per il Centro di Sviluppo della Valle dell'Isonzo

rappresentato ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da

Per l'Agenzia pubblica per la promozione dell'imprenditorialità

e lo sviluppo di progetti del Comune di Isola

rappresentata ai fini della sottoscrizione del presente memorandum da